

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evropeae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Anglia

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1671

Capvt XV. Vita, & virtus Thomæ Garneti, & parentis eius Ricardi Garneti;
Ille proditus, & captus mortem iuramento præfert, etiam sub ipso patibulo,
magna quoque hostium commendatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10773

veritatis ignoratæ impugnatorem quàm cognitæ. Qui responderent Perfonio Rex duos assignavit Episcopos Lincolnensem, & Bathes. At enim quod Regem acrius pupugit fuere verba hæc Bellarmini; *Præsertim cum Rex ipse ad Pontificem ipsum, necnon ad Cardinales Aldobrandinum, & Bellarminum literas scripisset plenas humanitatis, quibus præter cætera petebat, ut aliquis è gente Scotorum, Cardinalis sanctæ Romanæ Ecclesiæ crearetur, ut haberet Roma per quem facilius, & tutius cum Pontifice negotia sua tractaret.* Hæc autem Regi propterea tam acerbè nunc sapiebant, quod pridem, & sæpius contestatò denuntiasset toti regno, fuisse se semper mente factisque Protestantem; semper à Roma penitus abiunctum; nec unquam in Scotia oppignerasse fidem Catholicis promisso aliquo in gratiam Romanæ sedis. Hic iam ut credibile faceret suas illas literas quæ Romæ servabantur non fuisse suas, sollicitatus est earum scriba Balmerinochius ut diceret, fuisse ab se corrupta Regis manu falso cõscriptas, falsoque signatas; verum turri licet propterea clausus vir famæ suæ amans, adduci non potuit, ut falsarij æternam maculam inuri sibi pateretur, id solum ex eo valuit expungi, ut fateretur se die quem notabat annis 1598. Regi ad venationem procincto literas obtulisse, retulisseque eius chirographum non mentem, cum ne obiter quidem illas oculis decurrisset. Hac Balmerinochium cõfessione subornatum, & quoad potuit credibiliter fucatum Cicestrensis produxit suo ad Tortium, hoc est Bellarminum, Tortij Dominum responso; non levi ut tunc fuit opinio innocentis iniuria; nam eo postmodum longinquo & securo, colores decimum post annum vetusto albario, in cassum illiti; euanidi, atque inertes defluxere. Verùm his quæ vulgo utramque in partem ferebantur, ad me quod attinet plus satis. Sequitur hoc anno sæculi octavo inexpectata scænæ mutatio; Thomas Garnetus ob reiectum constantè iuramentum, Guillelmo Vvrighto fuga lapsò succidanea victima.

Vita, & virtus Thomæ Garneti, & parentis eius Ricardi Garneti; Ille proditus, & captus mortem iuramento præfert, etiam sub ipso patibulo, magna quoque hostium commendatione.

C A P V T X V.

HUIT Thomas Garnetus Henrici nepos; Ricardi filius, insignis iam inde à puero Catholici, quod illi vita stetit ærumnis continuis, & laboribus catenata hinc illud vulgo inter Catholicos, sapienter in eos partitum dona sua Deum; ut patrem Christi faceret confessorem; filium martyrem. Ac Ricardus quidem vel ipsemet primus, vel prima in acie stetit, pro cultu, & honore religionis Catholicæ quæ Elizabetha omni contentione opprimebat. Oxonij liquidem ubi erat iam Philosophiæ auctus insignibus, & fama ingenij nobilis, institutum cum esset ab Elizabeth tribunal, ve-

DD d d

xandis, & euertendis Catholicis; deprehensa est in eius conclauis Deiparæ statua, & ab satellitibus, illius tribunalis circumlata per vrbis frequentiam in execrationes, & derisum, tandemque igni sententia Iudicum addicta. Sequebatur dominam suam vinculis, ad tribunal ea modestia, & alacritate, probris vbiq; impluentibus & sarcasms occurrens, vt esset plebeculæ petulantis, censura impietatis indomitæ. Trahebat post se magnum curiosorum agmen, & in iis Academici complures, qui audita eius pro cultu sacrarum imaginum ardenti vindicatione, pressisque rationibus solida, sentire melius cæperunt de traditionibus antiquis R. Ecclesiæ. Inde amicorum deprecatione carcere solutus, sed Oxonio proscriptus Londinum se contulit, Iurisperitum professurus inter sapientiæ collegas, haud tamen fortuna quàm ante mitiori; exinde annos durauit quadraginta in assiduis Catholicorum Recusantium ærumnis, spoliationibus, vinculis, direptionibus, sed crescente in dies constantia Catholici roboris, suscipiendis malis paratior, quàm aduersarij ingerendis. Talis fuit Ricardus Garnetus Thoma filio dignus & parens, & Magister, quem cum ad annum sextum & decimum sua virtute imbuisset Audomarum misit, vt quod olim sibi optauerat, filius adipisceretur, fieretque idoneus ad nauandam Ecclesiæ Dei vtilem operam. Post ad superiores doctrinas progressum paulo ante finem sæculi prælabentis, Vallisoletum se contulit, vbi Personius seminarium Anglis fundandum curauerat. Annos quatuor conflictatus cum iniquitate illius cæli, iamque nihilominus ferè Theologus, initiatus est sacris cum Marco Bereuorhio (qui post Catholico nomini testimonium illustre, laquei supplicio exsoluit) Thomas reuersus in Angliam, sextum illic annum in quæstu animarum, & mortis opratæ agebat, cum à patruo Henrico, multa tandem, & longa post vota cooptatus est in Societatem; sed coniuratione Catesbyj præclusis in Belgium viis, & portubus, interim capitur, & carcere clauditur, ob suspiciones coniurationis: suspicionibus ansam literæ præbuere quæ ad illum ab Henrico datæ, atque interceptæ causa illi fuere mutandi carceris. Turri ergo cum Henrico, sed diuerso carcere clausus est tam arcto, frigido & putri vt gliscente in medullas situ, contractis quoad vixit doloribus laborarit.

De-coniuratione, cognitores cum nihil haberent, ex eo quod quærent; nihil ipse vicissim quid iis responderet; iratus Cæcilius sibi nihil inde suppetere quo Henrici causa fieri posset deterior, vel tute, inquit furens, tibi melius consule, prodicionibus tuis deregendis, aut ego illas tibi ad linguam extremis vsque ab digitis retorquebo. Frustra minæ fuerunt, suspitionis vmbra reperta sapius examina nusquam notare potuerunt. Relictus itaque carcere carceris abscondendus, menses ferè nouem illic iacuerat, cum Sacerdotibus iunctus est quos Iacobus mādarat extra insulam deportandos. Narrabat autem multis ab hinc post annis, custodi suo pridie quam ad supplicium trahe-retur; cum educeretur olim ex carcere, nauis Regis mandato in continentem efferendus, missum ad se ab Cæcilio folium proprio signādum chirographo, dolosis partim perplexum ambagibus, partim falsis, & in Catholicorum perniciem instructis, ipsiusque Henrici patruis, à quo illa fingeant ad me scribi. Ego vero qui possem tam apertas, notasque calūnias meo chirographo pro-

veris accusationibus probare? in fontes Catholicos, meumque adeo patrum, damnosis mendaciis, in meæ salutis exitium criminari? profiteri hoc ad me ab eo perscriptum folium quod nunquam accepi, eius esse hanc manum cuius non est; ibit tamen per ora famosum id scriptum, ut veri Archetypum, & indubitata Patris Henrici manus, tametsi confictum ab eius obitu, ex confessionibus, & literis ei attributis, quibus illo occiso, & silente addita sunt quæcumque libuit, & in acta, librosque Protestantium transcripta.] Exportatus ex Anglia Thomas, beatorum portu exceptus est, quàm quo exscenderat. Erat Louanij haud pridem Societati domus probandis tyronibus; illuc admissus, tantis profectibus ad summa enisus est, ut condiscipulis tyronibus, posset magistrum præstare; quare in Angliam haud diu post remissus ad instaurandos labores Apostolici muneris, mirum quanto Catholicis fuerit firmamento ad recusandum fidei Regiæ iusurandum, Christi Vicario infidele: quod mortis sponte opperitæ generositate porius inuicta perfecit, & efficaci, quam concionibus multorum annorum.

Regressus igitur non pridem in Angliam, exportatus est à Catholicis Cornubiensibus in Prouincia Vvaruwickensi. Parantem ire Rovuseus apostata proditor, & maleficii minister Cronus, Regis nomine illum remorantur, & Londinum perducunt, illic Gatehusæ ergastulo mancipatus, (qui vnus ex tribus est carcer ad tres vrbis portas) Iunij quinto, & decimo anno æui octauo, ad Rauissum ducitur Londini Episcopum, præsentem Vvadeo, illo toties dicto Catholicorum Sacerdotum Phalaride: interrogatur promiscuè variis de rebus. Esserne Sacerdos; quod eius parietes carceris monstrabant quos cubitalibus literis hac passim ornat Epigraphe *Thomas Garnetus Sacerdos*. Quod idem Vvadei famuli tres, sed coniiciendo dūtaxat affirmabant; num Henrici Patru literas ad Gerardum hoc est proditoris ad proditorem transmisisset? Cuius & similiarum quæstorum, cum nullum Episcopus teneret argumentum; iis vltro tacitis ad hoc venit quod principio spectat, verbisque in omnem effusis comitatem, minarum tamen haud prorsus expertibus, hortatus est illum non dissimulanter ut se Regi fidelem præstaret, admissio quod is indixerat iuramento; non posse ab eo securius libertati, ac vitæ consuli, causæque tametsi maximè capitali lætus finis imponi. Cui Pater semotis ambagibus; respōdit omnino se nolle, rationeque nolendi mox addita, nec posse; quod iuris Ecclesiastici sanctitas & reuerentia, pessumdaretur eo iuramento, & diuinæ ruina potestatis, statueretur civilis, & humana. Sibi quidem promptum fidem Sacramento Regi obstringere quam ei deberet ut subiectus, quam posset ut piè Catholicus; suam nempe in omnibus Christi Vicario intacta potestate, & auctoritate incolumi: nihilo ad hæc commotior antistes; super sedeo, infert, hac repulsa uti. Cogitabis opinor maturius quid tibi conducatur, & sanioribus consiliis pro sapientia qua te scio pollere animum applicabis. Menses tibi ad vsque Lucalia quatuor indulgentur ad deliberandum. Blackuvellum inter hæc Archipresbyterum si voles audire, scientia præditum, conscientia inculpatum, spero te non agrè eū illo sensurum. Ad has induciarum moras, intrepidè Thomas quod semel constabat nefas esse, id vero nec sub inducias, nec sub deliberatione deinceps cadere, Blackuvello sibi minimè opus esse, vbi eius errori contrarium summi Pontificis haberet oraculum.

Hic dum pergit Thomæ quadrimestres inducias Episcopus offerre Thomas respuere, assurgens Vvadeus, ad vtrumque graui cum stomacho, iuro, ait, huiusmodi hominum examinibus me nunquam adfuturum, nisi extemplo facinorosum hunc rapi iubeas ad Nevugatem (nouæ Portæ custodiam, vtpote Tiborno vicinam, ex qua erat rarus nisi ad patibulum exitus) tuo, inquit Præful arbitrato fiat, & si Rex iubet eum mori, per me licet, his Thomas placidè admodum, Ego, inquit Domine! & ad portam nouam, præsto sum, & ad Tibornum expeditus, & mors mihi summa votorum est, vt cui pridem cor meum integrè mancipauit, totum me sibi Christus possideat. Perculit ea vox ramet si fortis, & modesta Vvadeum, & præfulem prout erant quod notauit Thomas diuerse affecti, Vvadeus cui non poterat summa virtus non summe displicere; amenti similis conuitiis omnibus, & contumeliis Thomam coram profecidit, velut abominandum aliquid, & execrabile locutum. Monitoris officium assumens Episcopus, leni carpere reprehensione; iubere caueret hæc parum consultata generositas piæ mētis, ne sibi fraudi post hanc vitam foret. Eius demum laudare seu magis irridere præstantis dotes ingenij, de quibus rescisset ab Archiepiscopo Cantuariensi cui esset Thomas in paucis carus, & in quo plurimum experiri optaret quod de aliis nostrorum circumferebatur, cum Societatis habitum induissent omni se virtutum ornatu exuere, quantocumque maxime floruisent priusquam fierent Iesuitæ. Nationes omnes pro testimonio in oppositum illi adduxit Thomas, quibus ex usu, & consuetudine nostrorum pro certo constabat religiosa illos & diuina virtutum decora iunxisse ciuilibus, nedum vt ciuilia exuisent. Hactenus diei huius acta, & sub hæc Nevugatem in carcerem ducitur. Postridie nactus opportunitatem scribēdi ad Holtbeyum narratis quæ gesta diximus, quærebat, essetne sibi conueniendus Rex hoc iure iurando ad amouendam à Sacerdotibus, & Catholicis inuidiosissimam in illum infidelitatis calumpniam. [Ego Thomas Garnetus sincerè, atque ex animo, & coram cœlesti curia, lingua profiteor, me Regi meo legitimo Iacobo fidelitatem omnem, & obedientiam præstituram quæ illi naturæ, diuina, & veræ Christi Ecclesiæ debetur lege. Fidei meæ testificatio, si parum videtur sufficere, testis mihi sit, & iudex Deus, orbisque vniuersus, Regum neminem posse plus fidelitatis ab suis exigere quàm quod ei lex diuina concedit; subiectorum neminè, Regi posse maiorem spondere ac iurare obedientiam, quàm quæ ab Christi Ecclesia probatur. Mea hæc mens est; sic me Deus adiuuet in hora mortis] subdebat huic iuramento preces quibus Holtbeyum enixè rogabat, ne quid mouere Catholicos sineret ad sui liberationem; fortassis enim, Deo propitio, vberiores fructus animarum ex sua morte, quàm ex vita sua extituros. Suæ vero huius expectationis tenere se pignus minimè dubium Catholicis enim aliquando fatigentibus illum in viuis seruare, aures pronas cum daret, iuandarū studio animarum; interiori voce abductum ne faceret, duraret, perseveraret cōstans; spebus ne crederet longinquis & dolosis, plus hora vna moriendo, profuturum animis, & communi bono, quàm multis annis laborando, & sudando. Quæ fuit illi alacritatis effusæ ratio, cum pronuntiari sibi mortis sententiã audiuit; metusque præterea perpetuum anxij ne Catholicorum intercessione, aut rerum casu, sententiã illa sibi adeo pretiosa mutaretur. Quariduo post quàm de illo

Episcopus,

Episcopus, & Vvadeus priuato examine cognouissent, accersitus est ad tribunal publicū portæ nouæ, vbi Montagutius quadruplici capite reum egit, quod esset Sacerdos Romanus; quod religiosus è Societate IESV; quod Catholicos seduceret; quod fidelitatis Sacramētum Regi Iacobo debitæ recusaret. Piora duo minus idoneis probata testibus, vltro tamen est passus; tertiu sibi per enormem calumniam falso inputari, valenter ac solidè stabiluit. Quartum, qui erat totus rei cardo, ingenti animo admisit, sed negās fortiter se Regi suo propterea esse infidelem, quin imo sinceræ in illum atque illibatæ, in Deum, & in Ecclesiam fidei. Cuius monumentum dum profert è sinu iuramentum illud quod narrauimus ab ipso scriptum, prohibitus est illud recitare, sibi que auulsum è manibus idcirco tulit ægerimè, quod pro patibulo destinasset illud populo profiteri, vt nosset Catholicos, Sacerdotes, & Iesuitas esse Regi constanter fideles in omnibus, saluo semper Dei, & conscientiæ, & Ro. Ecclesiæ iure.

Absoluta in hunc modum causa, die subsequenti Thomam in carcere adire Catholici, faustam eius poscere adprecationem; diripere illi quæ poterant piè in eius memoriam asseruanda, quibus vir sanctus, quæ noua hæc pietas? Consolationi vestræ, meo dolore consulitis? Viuo etiamnum, & possum non mori. Flenisque tres, ait, conscendi iam gradus, captus, iudicatus, conuictus. Proh quantum doloris, quantum foret pudoris, supremum non assequi, mortem videlicet tamdiu expetitam? Postridie igitur illius diei reuocatur ad solennem mortis sententiam, qua proditorum supplicio est addictus. Inde subterraneo specu Lymbi nomine arctatus; manus pedesque compedibus gravis, & carenis (vt solent damnati, vndique circumcinctus ne destinatum sibi mortem præcipitata desperatione anteuertant) biduum illic egit, vbi cum sacra Præcursoris Baptistæ vigilia visens Mastenius eodem & ipse detentus carcere, gratulaturus illi auroræ aduentum toties suspiratæ, inuenit hominem lætis & alacribus oculis, iucunda defixum rerum diuinarum contemplatione, prorsus vt iam cælo frui videretur; cum principio eius noctis, persecutus esset tristibus lachrimis exhibitum sibi à Catholicis honorem, reculas suas diripientibus tanquam sacras; & extimuisset vehementer ne se Catholici deprecatione potentium apud Regem morti subducerent. Nunc hora instante supplicij, eo metu liber, & proximè securus fundendi pro Romana sede & Catholico nomine cruoris, perinde gestiebat vt putassem magis, ait, Mastenius sponsum alacrem à suis in conuiuium duci quam reum à carnifice in Tibornum agi. Subditque illam eius alacritatem tantam, fuisse nihilominus attemperatam moderatione amabili, & cum patientia inuicta, & robore animi conjunctam. Efferenti pedem è carcere vir grauis, & humanus iuuenem obtulit qui audiebat Theologus, auebatque nonnulla Protestantes inter & Catholicos controuerfa, disputando decidi; sed nec sinebat temporis breuitas; nec stringi poterat in nodum concertationis summa: desultim solum hinc inde actum est, & Theologus iuuenis iurisperitum professus est, negauitque patri se pro patibulo assignaturum mortem suam Catholicæ, sed violatæ in Regem fidei, ob quam maiestatis occidebatur reus. Cui subridens Garnerus, suo inquit, Principi obsequens, non potest infidelis nomine argui. Sacerdotem iubet si redit in Angliam occidi; redeo, & occidor libens; reddo Cæsari corpus, & animam

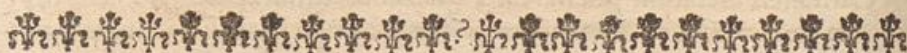
Deo, cuique quod suum est. Hæc ille vt ab se iuuenem comiter amoueret, Turris Portæ propinquus vbi cum carnifex operiebatur, rogauit festinaret illum enim se pari passu sequi, vt ventum ad traham cratitiam, formato desuper Crucis signo, ligandum in ea se præbuit. Dicta eius & facta reliqua scriptis nobilis Anglus qui aderat, paucis quæ illi excidere singularibus exceptis, quæ ab aliis item præsentibus habemus.

Protractus, inquit, caballi cauda in Tibornum, multitudinem inuenit omnis generis spectatorum, quam exciuerat solito maiorem desiderium videndi hominis qui tantum aberat à nuncupando Regi Iuramento, vt moras etiam ad deliberandum oblatas recusasset. Exsoluto ex crate, suo statim ex cursu occurrit Thomas Cæcilius Comes Excestrensis Regi ab arcanis consiliarius, magna que affabilitate per mediam horam nescio quid ex eo visus est quærere, sed voce aded submissa, vt nisi perpauca nihil conceperim, quibus vitam, illi saluam deferebat, si modo induceret animum Iuramento sese obstringere cui Pater, vel quinquies mille vitarum præmio negauit facturum; porro illum Comes non vitæ solam illicio ad Iuramentum inuitarat, sed exemplo item & ambiguitate Sacerdotum, qui & Regi obtemperauerant, & de Iuramenti æquitate multa inter se dubitabant, ex quo conficiebat Comes, non esse tam liquido palamque illicitum. Cui mox & breuiter, si pars, inquit, Pater, Sacerdotum negat Iuramentum posse licitè præstari, qui possum ego perinde illud admittere, vt si omnes communi assensu licere censuissent; nec plura, personis, doctrina, & consiliis eorum perstringendis abstinuit qui aduersus decreta Pontificis succubissent expectationibus fraudulentis. Post quæ iussus in carrum sub patibulo ascendit, cum audaci à tergo prædicante, hortante vt iuraret, & Calvinista moreretur. Quo spreto, vt oculos in multitudinem vndique confertam circumtulit, velut iero pij memor officij signo se Crucis sanctissimæ muniuit, osculatus est trabem cui erat appendendus, hinc se ad populum, affatuti specie conuertit, qua re prædicans offensus, clamore illum nisus est exterrere. Ille serenus, & hilaris, manu, eius humero admota, iratum composuit; & ne faxit Deus, inquit; vt abscedamus inuicem inimici sibi deinde iniectum laqueum detraxit, & ducta desuper benedictum Cruce, pie osculatus, statim collo vt erat reposuit; post ad populum versus; quæ fuit an paucis, sibi eum alloqui fas esset, dataque vsus facultate. Ego, ait, quæ Dei est gratia, Catholicæ Ecclesiæ Sacerdos cum & Societatis IESV beatæ, religiosus, vt omnium maximè virtutis imperfectæ, ita omnium maximè indignus. Sed enim hodie omnium qui viuunt me felicissimum arbitror, nec beatiorem ex quo in lucem veni diem nactus, meque ex vero, & ex animi sententia loqui, testem Deum volo. Quod tam ægrè ac nouum, hausit Prædicans miser, vt stupens velut ad incredibile; rogaret, num procul omni prorsus æquiuoco loqueretur? Prorsus, inquit Garnetus, prorsus; tangensque increduli pectus, si luberet Domine prædicans! æquiuocis ludere ludendum esset in iurifurandi approbatione, in libertate vitæ afferenda; sed hæc argumenta, dissimulationes non ferunt & æquiuocorum ludos. Hic vestes denique incipientem sibi detrahente carnificè alacriter iuuat, & iam solo reclusus indusio, à Cæcilio comite iterum est cõuentus, qui ex eo inter alia, sed valdè humaniter, optauit

optavit discere, cur se statim captus, non esset factus Sacerdotem? Ut inquit, maleficij Ministris, suas eius probandi partes relinquerem; & Consiliarij Regis non quæreretur, quod sapius fecerant Sacerdotes Catholicos in confessione Sacerdotij inconsultè præcipites, adigere se ad vim legum in eos necessario-exerendam; & extorquere à se mortis sententiã Nam quod alioqui Sacerdos essem loquebantur Turris parietes ubi locis septem grandi caractere legebatur *Thomas Garnetus Sacerdos*, quod Domino suo *Vvadeo* famuli, & Londinensi Episcopo testati fuerant se legisse. Resumpto inde ad populum affata, nouem se annos in Anglia egisse dixit vnus occupatum ministerijs Sacerdotum, & ab omni semper in Regem, & publicum cogitatione alienissimo, quã imo totis perpetuo viribus & contentione incumbentem, vt Catholicos omnes ab turbulentis quibusvis molitionibus, & consilijs auocaret. Hic autem publicè recitato fidelitatis & obsequij Sacramento, quod vti diximus Regi statuerat offerre, rationes summatim complexus est, ob quas nullo modo licebat Catholicis dictatum præstare à Parlamento iusiurandum. Sublatis demum in cœlum oculis, & manibus gratias Deo egit beatissimæ huius lucis quam vitæ suæ ducebat Principem. Post quæ auertat, inquit, ab hoc regno iram suam Deus, nec ab eo aut Rege meum sanguinem exigat. *Domine ne statuas illis hoc peccatum.* Parce *Roufusio* Sacerdoti apostatæ proditori meo; parce *Grossio* qui me comprehendit; *Londinensi Episcopo* qui me carceri mancipauit; *Scribæ* quoque illius, qui susurris suis eum mihi infensum reddidit; *Vvadeo* qui mortem meam vrsit; *Montagutio* denique, & iis qui mea in causa pro testimonio dixerunt, nec probarunt. Det mihi Dominus videre omnes in cœlo saluos, cum his monitus finem dictis imponeret; orate de genibus voluit, sed breuitate laquei præpeditus rogatis Catholicis vt suas iungerent secum preces *Pater, Aue, Credo, Hymnum, Spiritus sancti* recitauit, sed in iis verbis *Sermone ditans guttura*, subtractus est precanti Carrus, veritusque est benignitate *Thomæ Cæcilij*, & beneuolentia, secto prius laqueo deiici quàm pendens animã efflasset. Eius amici quatuor, (vt motis) protracti pedibus corporis auxere pòdus, & corripuere illi vitæ moras lætiori suspèdio laborantis. Hos inter deinde natrauit se fuisse quidam illius propinquus secta hæreticus, quem manu altera protensa visus est. Pater ab se amouere; altera, Cruce versus illum ducta signare quem cum fixo in eum peculiariter obrutu repexisset, viuere desuisse. Nihil morati sunt populum alij pariter, sed sua ob scelera puniendi; *Londinum* rediit *Garneti* sanctitatem, & magnitudinem animi celebrans vitæ oblata blanditijs, & morte præsentis fortiozem, in quo socios habuit etiam *Protestantes*. En autem dum corpus membratim carnifex secat in compita spargendum, adest horrido capillitio, & viridi habitu assimilatus in syluestrem quidã nomine *Atkinsonus* quem tenerimus in *Garnetum* amor deformauerat in eam speciem, in qua ne posset quidem à notis agnosci. Carnificem conuenit, exponit supplicio affectum sibi esse sanguine proximum; de vestitu eius, & carnibus cum eo paciscitur. Fidem daret, nec ne. Petenti carnifex de vtroque spondet, vtrumque pretio sanè liberali, gaudens vendit; quo tunc nihil minus cogitans *Atkinsonus* vitam sibi met emit; paulò enim post morbo pressus sanationis desperatæ, applicitis pectori *Thomæ* sui caris-

fimi sacris reliquiis, repente melius habuit, die postero, itineri ad sua negotia se dedit. Erat Thomas annorum triginta quatuor. Stouii Chronicum Anglicanum, solenni præconio eius memoriam ad vicefimum tertium Iunij consignat, annum huius seculi octauum, Iacobi Regis sextum, quo Thomas Garnetus vitam ad Tibornum ponere maluit, quam præstatione Iuramenti oblatam retinere. Audito Rex illius obitu ex Thoma Cæcilio comite Excestrensi, multisque aliis, pietatis in Deum, in Regem, in patriam, & bonum publicum eximia, & fidelissima; fertur indignatus Cantuariensi, & Londinensi Episcopis, quod parum prudenter ex Recusantibus, virum ad mortem delegissent qui tam gloriosum de se spectaculum esset populo daturus. Sed præstantior ea laus quæ ad S. Ioannis exhibita est ipsi Louanij vbi prima Societatis tyrocinia posuerat, & prima Societatis vota nuncuparat anno septimo huius æui, & salutanti Elizabetham Virgini die sacro. Illic solenni gratiarum ad Deum actione commendata est posteris eius virtus.

Moritur Robertus Personius expeditionis Anglicæ fundator. Opera post se relinquit digna quæ aeternum viuant, & viuunt etiam nunc & fructus suos ferunt, in conuersione animarum, & Catholicæ fidei propugnatione.

CAPVT XVI.

T QV E hic mihi, Deo laus, operosæ magis historiæ quam longæ de nostris in Anglia rebus limes esto, hanc ego statueram per annos ad hæc perducere tempora, quibus vt vltimis, consuevit lector curiosius inhiare quoddam varietate rerum, nouitate & copia, putentur magis commendari. Sed hæc ad plenam historiæ necessaria rerum notitia, quam spernant qui obiter & desultim scribunt, indicando magis quam docendo, magna quoque me ex parte destituit, quod esset ex vernaculis Anglorum scriptoribus & linguis petenda, ex quo factum interdum vt de materia diuinitè icinè scripserim. Iam huius operis mensuram annis illis triginta circumscripsi, ex quo Præpositi Generales Mercurianus & Aquauia Roberto Personio Anglicæ missionis grande negotium prouidentissimè crediderunt; primum in Anglia mouendum, & stabiliendum; procul deinde & extra Angliam promouendum, laude vtrobique hominis immortalis, ab anno 1580. ad 1610. quo euocatus est à Deo ad mercedem laboriosissimæ procurationis. Ponam hic breuiter, illius obitum; inde singularibus meritis viri tanti, paulò fufius reddam quæ iure debentur. Annos itaque triginta cum pari prudentia, & robore animi cum missioni Anglicæ præfuisset, Romæ Seminario Anglorum duodecim; nunc in stabilienda Louanij aut alibi probationis domo strenuè satagens, & confutandis erroribus Lyncolnenfis Episcopi Barlouij, (qui eius